Problemi sjevernog Jadrana 12 (2013), str. 125-136

Sanja Zubčić

DJELO AKADEMIKA BRANKA FUČIĆA (1920. – 1999.) O GLAGOLJSKOJ BAŠTINI[1]

Izv. prof. dr. sc. Sanja Zubčić
Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci
Odsjek za kroatistiku
Sveučilišna avenija 4, HR-51000 Rijeka
szubcic@ffri.hr

UDK 003.349.1:930.271Fučić, B.
Prethodno priopćenje
Primljeno: 27. 3. 2012.
Prihvaćeno: 15. 10. 2013.

U radu se pregledno izlažu golemi prinosi akademika Branka Fučića istraživanju hrvatskoglagoljske baštine. Pritom se njegov rad izlaže u trima zasebnim cjelinama: radu na epigrafskim spomenicima, radu na pisanim spomenicima i tzv. primijenjenoj glagolitici. Dok je u znanosti, ponajprije knjigom Glagoljski natpisi, *ali i nizom drugih studija, najvećega traga ostavio u domeni epigrafskih spomenika pisanih glagoljicom, u široj je javnosti Branko Fučić prepoznat kao neumoran popularizator hrvatskoglagoljske baštine u širokom rasponu od edukacije do prezentacije. Premda se u svom radu na glagoljskoj baštini ponajmanje bavio pisanim tekstovima, nezanemariv je njegov trud na pretiscima vrijednih tiskarskih izdanja. Nedvojbeno je da je Branko Fučić jedan od najznačajnijih istraživača hrvatskoga glagolizma i najznačajniji istraživač hrvatske glagoljske epigrafike.*

Ključne riječi: *Branko Fučić; glagoljaštvo; epigrafika; pisani tekstovi; primijenjena glagolitika.*

[1] Ovaj je rad proširena i po kriterijima struke oblikovana verzija izlaganja što sam ga održala 28. svibnja 2010. na Znanstvenom skupu u povodu 65. obljetnice Akademijina zavoda u Rijeci. Godine 2011. hrvatska je i svjetska filološka javnost obogaćena sjajnim zbornikom radova *Az grišni dijak Branko pridivkom Fučić* s Međunarodnoga znanstvenoga skupa o životu i djelu akademika Branka Fučića (ur. T. Galović). U tom su zborniku objavljena i dva sintetska rada koja se svojom tematikom znatno podudaraju sa sadržajem mojega izlaganja. Radi se o radovima A. Nazor *Doprinos Branka Fučića istraživanju glagoljskih natpisa* (2011: 599-614) i S. Damjanovića *Fučićevi* Glagoljski natpisi (2011: 63-70). S obzirom na veličinu tih imena i temeljitost njihova istraživanja, podatci ponuđeni u ovome radu uvelike su podudarni s njima.

Akademik Branko Fučić[2] bio je rođenjem i djelom usko vezan uz sjeverno Hrvatsko primorje. Rođen je 1920. godine u Dubašnici na otoku Krku, što je uvijek s ponosom isticao. Diplomirao je 1944. godine na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a od ljeta 1945. zaposlen je u Konzervatorskom zavodu u Zagrebu, odakle je poslan na rad u Istru radi zaštite, terenskoga istraživanja i inventariziranja spomenika. Po osnutku Konzervatorskoga zavoda za Istru i Hrvatsko primorje, 1946. godine, prelazi na taj zavod, a po povratku s odsluženja vojnoga roka zaposlen je kao asistent u Historijskom institutu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, odakle je na vlastitu molbu premješten u novoosnovani Jadranski institut Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, današnji Zavod za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci, u kojemu radi od 1949. do 1959. godine. Nakon toga mijenja institucije sa sjedištima u Splitu i Zagrebu, ali uvijek radi u Rijeci, odnosno na terenu, jer sebe nikad nije doživljavao kao kabinetskoga čovjeka. Zasluženu je mirovinu 1990. godine i dočekao u Rijeci. Doktorsku je disertaciju s temom iz srednjovjekovnoga zidnoga slikarstva Istre obranio 1965. godine na Filozofskom fakultetu u Ljubljani. Godine 1975. izabran je za člana suradnika JAZU (Ljetopis 1981: 320, 321) s ponovljenim izborom 1980. (Ljetopis 1984: 334, 335), 1983. za izvanrednoga, a 1991. za redovitoga člana HAZU. Od 1989. godine dopisni je član Slovenske akademije znanosti i umjetnosti.

Branko Fučić bio je svestran čovjek, terenac *par exellence*, znanstvenik, popularizator znanosti, vjernik, slikar, pjesnik koji je svoju poeziju objavljivao pod pseudonimom Toni Tinov.[3] Za svoj znanstveni i stručni rad na polju hrvatske povijesti umjetnosti, kulture i glagoljizma dobio je brojna priznanja i nagrade (republičke, gradske, potom od pojedinih društava).[4] Papa Ivan Pavao II. proglasio ga je 1983. *Vitezom komendatorom reda sv. Grgura Velikog* (Eques commendator Ordinis Sancti Gregorii Magni). Za *Glagoljske natpise* i ukupan rad na polju srednjovjekovnog zidnog slikarstva, ikonografije i epigrafike uručena mu je 1985. prestižna Herderova nagrada Bečkog sveučilišta, a godinu dana kasnije, potaknuto prije svega njegovom suradnjom u izradi *Leksikona ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva*, Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu dodijelio mu je počasni doktorat teologije.[5]

---

2 Bibliografski su podatci preuzeti iz Ljetopisa (1979: 516, 517).

3 Pjesničkom je opusu B. Fučića posvećen tematski broj časopisa *Književna Rijeka* (br. 1 iz 2001.) u kojemu su, osim njegovih pjesama, objavljeni i stručni osvrti Danijele Bačić Karković (5-8), Giacoma Scottija (19) i Jadrana Zalokara (21-25).

4 Podatci o nagradama preuzeti su iz Žgaljić (2001: 81-88).

5 O tome vidi više u članku Franje Šanjeka (2011: 71-74).

Primarni je interes i vokacija Branka Fučića bila povijest umjetnosti i u toj je domeni rada ostavio krunsku knjigu objavljenu 1963. – *Istarske freske*. Taj ga je interes možda i nehotice zaveo na filološku stranu jer se, otkrivajući glagoljske uparotine i freske po istarskim crkvama, snažno zainteresirao za glagoljsku problematiku i velik dio svoga života proveo pješačeći po nepoznatoj zemlji, *Terri incogniti*, Istri, Kvarnerskim otocima i Primorju neumorno tražeći glagoljske spomenike, marno ih popisujući i katalogizirajući. Kao rezultat je toga rada nastala knjiga *Glagoljski natpisi* objavljena 1982. godine. Čitav je životni i stručni put Branka Fučića, a bili su to njemu neodvojivi putovi, bio posvećen primarno hrvatskome glagoljaštvu kao složenome kulturnome fenomenu na kojemu je uvelike utemeljena i cijela hrvatska kulturna povijest.

Znanstvenoistraživački rad Branka Fučića o glagoljskoj baštini moguće je uvjetno podijeliti u tri velike cjeline koje ne pokrivaju svu njegovu širinu, a to su:

1. epigrafika
2. pisani tekstovi[6] i
3. primijenjena glagolitika.

1. Epigrafika[7]

O važnosti i dosezima Fučićeva rada na polju glagoljske epigrafike svjedoči i podatak akademkinje Anice Nazor (2008: 27), prema čijim je istraživanjima on osobno otkrio 58% ukupnih glagoljskih epigrafa nastalih u razdoblju između 11. i 18. st. Njih ukupno 517 obradio je i objavio u knjizi *Glagoljski natpisi*,[8] a kasnijim je radovima knjigu višekratno nadopunjavao.[9] Osobito valja uputiti na objavu i prvi znanstveni opis spomenika koje je opisivao objedinjeno (1971.a; 1971.b) ili samostalno poput Senjske ploče (1971. – 1973.), Grdoselskoga ulomka (1969.a), Jurandvorskih ulomaka, Ročkoga abecedarija (1976), Supetarskoga ulomka (1988.a) i drugih manje poznatih (1996.b i dr.). U tom je istraživanju B. Fučić imao i dvije životne opsesije i strasti. Jedna je bila pronaći potvrdu da je južni krak dolaska slavenskih pisama iz Makedonije preko Zahumlja na hrvatsko tlo možda dosizao i do ovih naših krajeva. U tom mu je smislu bio osobito važan nalaz Supetarskoga ulomka (1988.a) koji sadrži i ćirilicom upisanu riječ AMENЪ, a i potvrđuje Fučićevu tezu datirajući vrijeme dolaska obaju pisama u 11. i 12. st. Druga mu je opse-

[6] Misli se pritom na ukupnost hrvatskoglagoljskih rukopisa, listina i tiskanih knjiga.

[7] Detaljan pregled te djelatnosti ponudila je A. Nazor (2011).

[8] O važnosti te knjige u hrvatskoj i svjetskoj paleoslavistici vidi u Damjanović (2011: 63-70).

[9] Usp. primjerice njegov rad naslovljen *Glagoljski natpisi. Dopune 1, 2, 3, 4, 5, 6* (1988.b).

sivna misao bila da nađe drugi dio izgubljene Bašćanske ploče, što je djelomično ostvario nalaskom dvaju Jurandvorskih ulomaka, koje je smatrao lijevim rubom natpisnoga polja druge Bašćanske ploče (1971.a: 246).

Nezaobilazan je i njegov rad na Bašćanskoj ploči[10], kojoj je pristupao i kao arheolog, jer je vodio istraživanja u opatiji sv. Lucije u Jurandvoru, i kao povjesničar umjetnosti, jer je opisao ukrasnu borduru na gornjemu rubu ploče te znanstvenim instrumentarijem potvrdio primarnu sumnju svećenika Vinka Fugošića o izvornom mjestu Bašćanske ploče. Ploču je B. Fučić tretirao i kao filološki fenomen, pa je ponudio čitanje (1982.a: 44) kojemu se i danas priklanja većina stručnjaka usprkos nizu problema i različitih tumačenja.[11] Išao je i korak dalje, pa je, ne trpeći da se tako stari tekst s čakavskim elementima interpretira primjenjujući novoštokavsku akcentuaciju, ponudio i čitanje teksta ploče markirajući pritom samo mjesto naglaska, pretežito prema svome čakavskome osjećaju, koji je u malome bio pogrešan.[12]

Valja istaknuti i znanstveno posve utemeljen multidisciplinarni pristup opisu funkcije, važnosti i jezične funkcionalnosti grafita koji je usto napisan uz onoliko prepoznatljiva šarma koliko ga je B. Fučić nosio i kakvim ga pamte razni slojevi ljudi, od njegovih kolega akademika preko mlađih suradnika do ljudi koje je sretao po terenu.[13]

Na koncu valja istaknuti nemjerljiv doprinos B. Fučića metodologiji istraživanja epigrafskih spomenika koji je znatno inovirao i obogatio time što tradicionalan paleografski pristup tekstu ili spomeniku upotpunjuje kulturološkim okvirima, funkcionalnom diferencijacijom pisanja i uvažavanjem specifičnosti jezične podloge pisanja (Žagar 2011: 621-625).

Da je Branko Fučić bio poznat i izvan granica Hrvatske, svjedoči i epizoda[14] oko nalaza kamenoga fragmenta u Starom Městu u Moravskoj 1983. godine. Kako u Moravskoj nakon progona Metodovih učenika nakon njegove smrti 885. godine nije ostalo glagoljskih spomenika, mogućnost da su na ovom fragmentu bila uklesana glagoljska slova bila je na pragu znanstvene senzacije. Potencijalni je nalaz izazvao burnu raspravu u kojoj je sudjelovao i sam akademik B. Fučić, a o njegovoj

[10] Detaljan pregled toga rada vidi u T. Kuštović i B. Kuzmića (2011: 615-620). U legendarnom zborniku radova *Bašćanska ploča* (1988) pretisnut je niz članaka B. Fučića o Bašćanskoj ploči.

[11] O težini čitanja Ploče vidi u: Bratulić (1978: 28-36) i ostalim radovima u zborniku *Bašćanska ploča* (1988). U recentnim se radovima nastavlja promišljanje oko čitanja Bašćanske ploče (Zubčić 2005 i Moguš 2010), ali je u obama polazište čitanje B. Fučića.

[12] Te je svoje stavove na sebi svojstven način elaborirao u eseju naslovljenu *Bašćanska ploča* u knjizi *Terra incognita* (1997: 114).

[13] O tome vidi više u eseju naslovljenu *Grafiti* u knjizi *Terra incognita* (1997: 157-174).

[14] Tome je posvećen i cijeli rad autora Václava Čermáka (2011).

važnosti i ugledu u paleoslavistici 20. st. svjedoči i to što mu je Moravski zemaljski muzej u Brnu povjerio da o nalazu napiše stručnu ekspertizu. Takvi se zadatci povjeravaju samo onima koji imaju izniman ugled u struci.

2. Pisani tekstovi

Pisanim se tekstovima Branko Fučić manje bavio. Od najstarijih je tekstova iz prvoga razdoblja slavenske pismenosti pisao o Kločevu glagoljašu, rukopisu iz 11. st. koji je iz makedonskoga predloška prepisan negdje na teritoriju Hrvatske (1997: 100-103). Premda je Fučića uz Kločev glagoljaš povezala činjenica da je on višestoljetna relikvija krčke obitelji Frankopana, koja je vjerovala da je autograf na marginama Glagoljaša osobni autograf sv. Jeronima, jednom je svojom ikonografskom marginalijom pomogao utvrditi moguće mjesto nastanka toga teksta. Naime, neke jezične značajke Kločeva glagoljaša upućuju na to da je izvornik nastao negdje na makedonskome tlu, dok je sam rukopis Kločeva glagoljaša napisan negdje u Hrvatskoj, no na temelju samo jezičnih činjenica nije moguće preciznije utvrditi mjesto nastanka teksta, a ne pomažu u tom ni povijesne činjenice. O mjestu nastanka Kločeva glagoljaša postoji više teorija s time da jedni polaze od činjenice da je tekst morao biti prepisan s makedonskoga predloška negdje na prostoru fizičkoga, geografskoga dodira tih dvaju naroda, pa se kao mjesto nastanka spominje južna Dalmacija, Dubrovnik ili Boka (Fučić 1997: 101), dok drugi misle da to nije moralo biti na graničnome prostoru već i na duhovnim prostorima kulturnih i povijesnih dodira. Rješenje je pitanja mjesta nastanka stoga trebalo tražiti drugdje i našao ga je B. Fučić u ikonografskoj studiji Kločeva glagoljaša (Fučić 1997: 102-103). Naime, nalaz crteža hobotnica koji su na marginama Glagoljaša služili kao znakovi upozorenja čitaču upućuju na mogućnost da je tekst nastao negdje uz more, a ilustrirani inicijali na marginama s elementima koji su u ikonografiji poznati kao „pasje glavice" i koje su karakteristične za „južnoitalsku, beneventansku iluminaciju, kakva se javlja i u latinskim knjigama u Dalmaciji" (Fučić 1997: 102) dodatno sužavaju mjesto nastanka na Dalmaciju.

Godine 1996. otisnuta mu je knjižica o glagoljskom brevijaru Vida Omišljanina iz 13. st. u kontekstu koje se često citira Fučićeva rekonstrukcija broja ovaca potrebnih za nastanak knjige, a u već više puta spominjanoj knjizi *Terra incognita* istaknuo je kulturološku važnost Grškovićeva apostola (1997: 133-134).

Osobno je sudjelovao i u objavi pretisaka vrijednih hrvatskoglagoljskih knjiga poput senjskoga *Korizmenjaka* iz 1508. (1981) i *Spovidi općene* iz 1496. (1978). Na tom mu je poslu najčešća suradnica bila akademkinja A. Nazor. Premda se ne radi o

glagoljičnim knjigama, važno je spomenuti i njegovo nastojanje oko tiska prikazanja *Muke* Franića Vodarića, latiničnoga teksta s konca 17. ili početka 18. stoljeća što ga je osobno našao među starudijama jedne creske kuće i u suradnji s Kuzmom Moskatelom i Antunom Benvinom 1993. i objavio. Drugi važan pretisak (1993) jest onaj knjige *Brašno duhovno* riječkoga kanonika Nikole Hermona iz 1693. koja pokazuje kontinuitet slavenske riječi u Rijeci i usto nudi važne dijalektološke podatke o govoru u Rijeci u 17. st.

3. Primijenjena glagolitika

Široj je javnosti Branko Fučić poznat kao neumorni popularizator glagoljice, pa je velik dio svoje neiscrpne životne energije posvetio širenju spoznaje o važnosti glagoljice. Najveći je njegov prilog, naravno, postav *Izložbe glagoljica*[15], čemu su prethodile pripremne izložbe ovim redom. Godine 1946. u zgradi Biskupskog sjemeništa u Pazinu otvorena je izložba *Svjedočanstva o slavenstvu Istre* kojom je trebalo „argumentirati da netom priključeni anektirani dijelovi Hrvatske - Istra, Rijeka, Zadar i otoci - pripadaju matici zemlji. Postojanje glagoljice u ovim krajevima najjači je dokaz tome, jer (…) *glagoljica je postojala tamo gdje su i Hrvati*. … Izložbu i popratni katalog uredio je Božo Milanović, a Branko Fučić je sudjelovao u postavljanju izložbe i pisanju kataloga." (Lubiana 2011: 94). Drugu važnu izložbu pod nazivom *Tisuću godina glagoljice* postavio je 1955. godine u atriju Guvernerove palače u Rijeci zajedno s dr. Danilom Klenom i arhitektom Igorom Emilijem, dok je treća bila postavljena 1958. u Jadranskom institutu u Rijeci, „a *zamišljena je*, kako je napisao sam autor, *kao ilustracija jednog sintetskog predavanja o glagoljici*, dok je *kolekcioniranjem dokumentarnog materijala - glagoljskih inskripcija u gipsanim odljevima - zamišljena i kao studijski materijal stručnjacima*." (Lubiana 2011: 96). Sve su one prethodile izradi stalnoga postava *Izložbe glagoljice* u Sveučilišnoj knjižnici u Rijeci, a u čijoj su izvedbi osim spomenutih sudjelovali Vanda Ekl, Igor Emili, Eugen Kokot i Nino Vranić. Izložba je otvorena 30. prosinca 1968. u spomen na 25. obljetnicu sjedinjenja Istre, Rijeke, Zadra i otoka s maticom zemljom. „Akademik Fučić izradio je koncepciju izložbe, razradio teme, obradio i oblikovao izložbene jedinice, izabrao eksponate, izradio s bratom Dragom kopije-odljeve kamenih ploča s glagoljskom natpisima, dizajn panoa, autor je više fotografija, napisao je tekst za Vodič koji je preveden na engleski i njemački jezik." (Lubiana 2011: 96). Kako je ovo prilog sa znanstvenoga skupa održanoga o 65. obljetnici postojanja Jadranskoga instituta u Rijeci, valja ovdje reći i da je taj institut zapravo bio epicentar

[15] O radu akademika Fučića na Izložbi glagoljice i o genezi te ideje vidi više u Lubiana (2011).

djelovanja B. Fučića, mjesto u kojemu su utemeljene velike ideje i postignuti veliki ciljevi. O tome svjedoče i riječi samoga B. Fučića dane medijima nakon otvorenja izložbe: „Za mene lično, intimno, neposredno iza ovog svečanog trenutka bude se stare i dugotrajne uspomene na sve tamo od 1945. Ova izložba ima, u stvari, tako duge pripreme. To su bili i moji i Vandini (dr. Vanda Ekl, o.r.) i Danilovi (dr. Danilo Klen, o.r.) susreti s materijom na terenu, naši obilasci još u vrijeme kad smo službovali u nekadanjem Jadranskom institutu, to su bila otkrića - otkrića tada puna još mladog uzbuđenja - najstarijih spomenika glagoljske kulture i prvo ulaženje u obradbe toga materijala. (...)“ (Novi list 1969.b: 9).

Zajedno s bratom Dragom Branko Fučić izradio je brojne odljeve glagoljskih spomenika koji se čuvaju u uglednim institucijama, ali i u domovima mnogih poštivatelja hrvatske starine u zemlji i inozemstvu. Oni su i autori najznamenitijega odljeva, onoga Bašćanske ploče na mjestu na kojemu se nekoć nalazio original, u crkvi sv. Lucije u Jurandvoru. Izradili su i nekoliko lapidarija, a najstariji je onaj iz 1984. godine u Bernobićima, koji je dio Aleje glagoljaša. Godine 1987. postavili su lapidarij u Valunu, a tri godine kasnije u samostanu sv. Marije Magdalene u Portu, mjestu za koje je bio osobito vezan.[16]

Od osnutka *Male glagoljske akademije Juri Žakan u Roču*[17] pa sve do svoje smrti B. Fučić održavao je predavanja učenicima osnovnih škola nastojeći i na njih prenijeti ljubav prema tom dijelu nacionalne kulture (Nazor 2004: 136).

Svoju strast za životom, hranom i pićem pretočio je u knjižicu recepata naslovljenu *Gaštronomija grišnoga fra Karla z Dubašnice* u kojoj se u maniri postmodernista poigrava pseudonalazom te knjižice u jednome od glagoljaških samostana.[18] Knjižica je danas iznimno popularna, a i svojevrstan je gastronomsko-turistički brend u Hrvatskom primorju.[19]

Za javnost grada Rijeke nezaboravan je ciklus od ravno sto radijskih emisija *Terra incognita* kojima je svakoga subotnjega jutra u 11,30 na Hrvatskome radiju – Radiju Rijeci tijekom dvije i pol teške ratne godine, od 1992. do 1994., nadahnjivao javnost i osvješćivao nacionalni identitet govoreći im/nam na blizak i razumljiv način o temeljima vlastite kulture.[20] Taj je ciklus tekstova s malim izmjenama

[16] Podatci o lapidarijima preuzeti su iz Nazor (2004: 133).

[17] Mala je glagoljska akademija osnovana 1993. godine na inicijativu Mirka Todorića. O tome vidi više u: *Istarska enciklopedija* (2005: 464).

[18] O tome vidi više u Međimorec (2011: 139-150).

[19] Usp. http://www.gastro.hr/bakalarski-opus-u-rivici-2716.aspx na dan 8. veljače 2012.

[20] O sjećanjima na te dane i suradnju vidi esej urednice emisije Ljiljane Jerkić *Sjećanje na barba Branka* (2009: 102-108).

objavljen 1997. godine u knjizi *Terra incogonita*. Održao je i niz brojnih predavanja o glagoljskoj tematici i vodio niz stručnih ekskurzija. U godini u kojoj je umro, 1999., objavio je i knjigu kraćih eseja naslovljenu *Fraške* (1999.a) te *Croatian glagolitic epigraphy*[21] (1999.b) u nastojanju da glagoljsku epigrafiju predstavi inozemnoj javnosti.

Nedvojbeno je da je Branko Fučić jedan od najznačajnih istraživača hrvatskoga glagolizma i najznačajniji istraživač hrvatske glagoljske epigrafike. Kao takav, ostavio je neizbrisiv trag u hrvatskoj filologiji i slavističkoj paleografiji, ali i u životima mnogih poznatih,[22] ali i bezimenih ljudi koji su kroz njegov entuzijazam i ljubav osobno gradili pozitivan odnos prema glagoljaštvu. Njegovi su tragovi vidljivi i danas u nizu institucija u kojima je djelovao, izravno ili neizravno. Među inima i u Akademijinu Zavodu za povijesne i društvene znanosti u Rijeci koji i danas kontinuira istraživanja hrvatskoglagoljske baštine. Ne smijemo pritom zaboraviti ni Fučićeva nekadašnjega učenika, danas, nažalost, pokojnoga kolegu mr. Darka Dekovića, koji je u istom zavodu nastavio istim putem.

LITERATURA

a) Djela o životu i radu Branka Fučića

BRATULIĆ, Josip (1978) O čitanju Baščanske ploče, *Istra*, br. 1-2, Pula, str. 28-36.

ČERMÁK, Václav (2011) Branko Fučić a Staroměstský kámen. *Az grišni dijak Branko pridivkom Fučić*, Radovi Međunarodnoga znanstvenoga skupa o životu i djelu akademika Branka Fučića (1920. – 1999.), Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Institut za povijest umjetnosti – Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Staroslavenski institut – Sveučilišna knjižnica Rijeka – Općina Malinska Dubašnica, Malinska – Rijeka – Zagreb, 659-664.

DAMJANOVIĆ, Stjepan (2011) Fučićevi Glagoljski natpisi. *Az grišni dijak Branko pridivkom Fučić*, Radovi Međunarodnoga znanstvenoga skupa o životu i djelu akademika Branka Fučića (1920. – 1999.), Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Institut za povijest umjetnosti – Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u

[21] Knjiga je otisnuta u Londonu i u Hrvatskoj je gotovo nepoznata. Radi se o engleskom prijevodu, preradi i dopuni novopronađenim natpisima njegove prijašnje studije Glagoljska epigrafika iz 1982.b godine. Navedeno prema http://www.croatianhistory.net/etf/fucic_galovic.html (3. veljače 2012.).

[22] O desetoj obljetnici smrti Branka Fučića, 2009. godine, njegovi su prijatelji i suradnici, redom poznati intelektualci, znanstvenici, umjetnici..., pod uredništvom Željka Međimorca objavili zbornik kraćih intimističkih eseja znakovita naslova *Slova na dar Branku Fučiću*.

Zagrebu – Staroslavenski institut – Sveučilišna knjižnica Rijeka – Općina Malinska Dubašnica, Malinska – Rijeka – Zagreb, 63-70.

Istarska enciklopedija (2005) Leksikografski zavod Miroslava Krleže, Zagreb.

JERKIĆ, Ljiljana (2009) Sjećanje na barba Branka. *Slova na dar Branku Fučiću*, Ex libris, Rijeka, str. 102-108.

Književna Rijeka (2001) Društvo hrvatskih književnika – Ogranak u Rijeci, br. 1, Rijeka.

KUŠTOVIĆ, Tanja – KUZMIĆ, Boris (2011) Branko Fučić i Bašćanska ploča *Az grišni dijak Branko pridivkom Fučić*, Radovi Međunarodnoga znanstvenoga skupa o životu i djelu akademika Branka Fučića (1920. – 1999.), Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Institut za povijest umjetnosti – Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Staroslavenski institut – Sveučilišna knjižnica Rijeka – Općina Malinska Dubašnica, Malinska – Rijeka – Zagreb, str. 615-620.

LOKMER, Juraj (2001) *Izložba glagoljica-Vodič*, Sveučilišna knjižnica Rijeka, Rijeka.

LUBIANA, Orietta (2011) Akademik Branko Fučić i Izložba glagoljice u Sveučilišnoj knjižnici u Rijeci. *Az grišni dijak Branko pridivkom Fučić*, Radovi Međunarodnoga znanstvenoga skupa o životu i djelu akademika Branka Fučića (1920. – 1999.), Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Institut za povijest umjetnosti – Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Staroslavenski institut – Sveučilišna knjižnica Rijeka – Općina Malinska Dubašnica, Malinska – Rijeka – Zagreb, str. 93-98.

Branko Fučić (1979) *Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, knj. 79, Zagreb, str. 516-519.

Branko Fučić (1981) *Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, knj. 83, Zagreb, str. 320-321.

Branko Fučić (1984) *Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, knj. 87, Zagreb, str. 334-335.

MEĐIMOREC, Milana (2011) Gaštronomija grišnoga fra Karla z Dubašnice, *Az grišni dijak Branko pridivkom Fučić*, Radovi Međunarodnoga znanstvenoga skupa o životu i djelu akademika Branka Fučića (1920. – 1999.), Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Institut za povijest umjetnosti – Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Staroslavenski institut – Sveučilišna knjižnica Rijeka – Općina Malinska Dubašnica, Malinska – Rijeka – Zagreb, str. 139-150.

MOGUŠ, Milan (2010) *Povijesna fonologija hrvatskoga jezika,* Školska knjiga, Zagreb.

NAZOR, Anica (2004) Branko Fučić (8. rujna 1920. – 31. siječnja 1999.) - In memoriam, Slovo, sv. 52-53/2002-2003, Zagreb, 2004., str. 127-136.

NAZOR, Anica (2008) *Knjiga o hrvatskoj glagoljici. Ja slovo znajući govorim...*, Erasmus naklada, Zagreb.

NAZOR, Anica (2011) Doprinos Branka Fučića istraživanju glagoljskih natpisa, *Az grišni dijak Branko pridivkom Fučić*, Radovi Međunarodnoga znanstvenoga skupa o životu i djelu akademika Branka Fučića (1920. – 1999.), Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Institut za povijest umjetnosti – Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Staroslavenski institut – Sveučilišna knjižnica Rijeka – Općina Malinska Dubašnica, Malinska – Rijeka – Zagreb, str. 599-614.

Slova na dar Branku Fučiću (2009), ur. Željko Međimorec, Ex libris, Rijeka.

ŠANJEK, Franjo (2011) Branko Fučić, počasni doktor Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1983 – 1985), *Az grišni dijak Branko pridivkom Fučić*, Radovi Međunarodnoga znanstvenoga skupa o životu i djelu akademika Branka Fučića (1920. – 1999.), Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Institut za povijest umjetnosti – Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Staroslavenski institut – Sveučilišna knjižnica Rijeka – Općina Malinska Dubašnica, Malinska – Rijeka – Zagreb, str. 71-74.

ZUBČIĆ, Sanja (2005) Prilog akcenatskoj rekonstrukciji Bašćanske ploče, *Drugi Hercigonjin zbornik*, ur. S. Damjanović, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, str. 449-464.

ŽAGAR, Mateo (2011) Paleografske smjernice glagoljske epigrafike u znanstvenom djelu Branka Fučića, *Az grišni dijak Branko pridivkom Fučić*, Radovi Međunarodnoga znanstvenoga skupa o životu i djelu akademika Branka Fučića (1920. – 1999.), Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Institut za povijest umjetnosti – Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Staroslavenski institut – Sveučilišna knjižnica Rijeka – Općina Malinska Dubašnica, Malinska – Rijeka – Zagreb, str. 621-625.

ŽGALJIĆ, Josip (2001) *Branko Fučić. Od Dubašnice do Dubašnice*, Glosa d.o.o. Rijeka – Istarsko književno društvo „Juraj Dobrila“, Rijeka – Pazin.

b) Izvori s interneta

http://www.gastro.hr/bakalarski-opus-u-rivici-2716.aspx (8. veljače 2012.)
http://www.croatianhistory.net/etf/fucic_galovic.html (3. veljače 2012.)

c) Djela kojima je B. Fučić autor, suautor ili urednik

Autor niza članaka u zborniku *Bašćanska ploča* (1988) sv. I. (Rasprave, studije, članci i ulomci iz cjelovitih djela), Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Povijesno društvo otoka Krka, Povijesno društvo Rijeka, Zagreb – Krk – Rijeka.

FUČIĆ, Branko (1958) Glagoljska izložba: Postava u Jadranskom institutu na Rijeci, *Riječka revija*, god.VII., br. 1-2, Rijeka, str. 90-94.

FUČIĆ, Branko (1963) *Istarske freske* Zora, Zagreb.

FUČIĆ, Branko (1969.a) Grdoselski ulomak (Prilog kulturnoj geografiji istarskog glagolizma), *Starohrvatska prosvjeta*, br. 7, str. 185-213.

FUČIĆ, Branko (1969.b) Tko je prije znao za..., *Novi list*, br. 2, Rijeka, str. 9.

FUČIĆ, Branko (1971.a) Najstariji hrvatski glagoljski natpisi, *Slovo – časopis Staroslavenskoga instituta*, br. 21, str. 227-262.

FUČIĆ, Branko (1971.b) Najstariji glagoljski natpisi, *Istarska danica 1972.*, ur. Sergije Jelenić, Pazin: Josip Turčinović – IKD „Juraj Dobrila", str. 119-120.

FUČIĆ, Branko (1971.-1973.) Senjska ploča. *Senjski zbornik: prilozi za geografiju, etnologiju, gospodarstvo, povijest i kulturu*, Senj: Gradski muzej – Senjsko muzejsko društvo, ur. Ante Glavičić, knj. 5, str. 121-132.

FUČIĆ, Branko (1976) Ročki glagoljski abecedarij, *Slovo*, sv. 25-26, Zagreb, str. 383-387.

FUČIĆ, Branko (1982.a) *Glagoljski natpisi*, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Razred za filologiju i Razred za likovne umjetnosti (Djela JAZU, knj. 57), Zagreb.

FUČIĆ, Branko (1982.b) *Glagoljska epigrafika*: kulturno-historijski vidovi Kršćanska sadašnjost, Zagreb.

FUČIĆ, Branko (1988.a) Supetarski ulomak, *Slovo – časopis Staroslavenskoga instituta*, br. 38, str. 55-61.

FUČIĆ, Branko (1988.b) Glagoljski natpisi. Dopune 1, 2, 3, 4, 5, 6, *Slovo – časopis Staroslavenskoga instituta*, br. 38, str. 63-73.

FUČIĆ, Branko (1996.a) *Gaštronomija grišnoga fra Karla z Dubašnice,* Ivan Lesica, Rijeka.

FUČIĆ, Branko (1996.b) Glagoljski natpis iz Grobnika, *Grobnički zbornik*, Rijeka: Katedra Čakavskoga sabora Grobništine, knj. 4, str. 313-317.

FUČIĆ, Branko (1996.c) *Vid Omišljanin*, Općina Omišalj (Odbor za obilježavanje šest stoljeća brevijara Vida Omišljanina) – Grad Buzet – Katedra Čakavskog sabora, Omišalj – Buzet – Roč.

FUČIĆ, Branko – KAPETANIĆ, Niko (1997) Glagoljski natpis u Konavlima, *Anali Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku,* br. 35, Dubrovnik, str. 7-10.

FUČIĆ, Branko (1999.a) *Fraške*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb.

FUČIĆ, Branko (1999.b) Croatian glagolitic epigraphy Stephen Osborne, London.

FUČIĆ, Branko (^{3}2001) *Terra incognita*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb.

Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva i uvod u ikonografiju, (1979) (A. Badurina, B. Fučić i dr.) Sveučilišna naklada Liber – Kršćanska sadašnjost, Zagreb.

HERMON, Nikola (1993) *Brašno duhovno : molitveni*, uredio, prepisao, napisao predgovor Branko Fučić, Katedrala u Rijeci, Rijeka.

Izložba glagoljica. Vodič (1968) Naučna biblioteka Rijeka, Rijeka,.., 16 str., format 29 cm (Temat i obrada: Vanda Ekl i Branko Fučić; Odljevi i Kolaž panoa: Branko Fučić).

Korizmenjak (1981) ur. Anica Nazor i Branko Fučić, Senjsko muzejsko društvo, Senj (pretisak izdanja iz 1508.).

Spovid općena (1978) ur. Anica Nazor i Branko Fučić, Senjsko muzejsko društvo, Senj (pretisak izdanja iz 1496.).

VODARIĆ, Franić (1993) *Muka*, Katedra Čakavskog sabora Cres-Lošinj, Mali Lošinj.

Sanja Zubčić

The Work of Branko Fučić (1920–1999), Fellow of the Croatian Academy, on the Glagolitic Heritage

Summary

The paper presents the vast contribution of Branko Fučić, Fellow of the Croatian Academy, to the study of the Croatian Glagolitic heritage. His work is divided in three separate units: epigraphic monuments, written monuments, and the so-called applied Glagolitics. In science, Fučić has left the most significant trail in the domain of epigraphic monuments written in the Glagolitic script (primarily with his book entitled Glagolitic Inscriptions, *but also with a whole set of other studies); however, the wider public still recognises him mostly as a tireless popularizer of the Croatian Glagolitic heritage, in a wide spectrum ranging from education to presentation. Though in his work regarding the Glagolitic heritage, he least dealt with written texts, his efforts relating to the reprints of valuable printed editions are of significance. Branko Fučić is beyond any doubt one of the most important researchers of the Croatian Glagolitism and the most prominent researcher of the Croatian Glagolitic epigraphy.*

Keywords: *Branko Fučić; Glagolitism; epigraphy; written texts; applied Glagolitics.*